

Refrens Blong Kristin Wok Mo Laef Miting Wokbuk

6-12 SEPTEMBA

OL SAS SAMTING LONG BAEUBL | DUTRONOME 33-34

"Go Haed Aninit Long Han Blong Jehova We i Stap Olwe"

it-2 51

Jesurun

Wan nem we i blong givim ona long Isrel. Long Grik Septuagint Baebol, nem ya "Jesurun" oli tanem i kam "hem i lavem tumas." Nem ya "Jesurun" i sud rimaenem ol man Isrel se Jehovah i jusumaot olgeta olsem ol man blong hem, mo oli mas mekem samting we i stret. (Du 33:5, 26; Aes 44:2) Long Dutronome 32:15 oli yusum nem ya long wan fasin we i no stret. Fasin blong ol man Isrel i no laenap wetem nem ya Jesurun, oli stronghed, oli lego Man we i givim nem ya long olgeta, mo oli ting nating long Sevia blong olgeta.

rr 120, bokis

Kasem Help Blong Stanap Bakegen

Maet yumi tingbaot se plante yia bifo long taem blong Esikel, Moses i talemaot se Jehovah i gat paoa, be tu hem i glad blong yusum paoa blong hem blong halpem ol man blong hem. Moses i raetem se: "God i wan ples blong haed longtaem finis i kam, mo han blong hem we i stap blong olwe, i stap aninit long yu." (Dut. 33:27) Yes, yumi save sua se sipos yumi lukluk i go long Jehovah long taem blong trabol, Jehovah bambae i putum han blong hem i go aninit long yumi, i leftemap yumi sloslo, mo i halpem yumi blong stanap bakegen.—Esik. 37:10.

w11 9/1 22 ¶16

Yumi Mas Mekem Tingting Blong Yumi i Strong Blong Resis

¹⁶ Olsem Ebraham, Moses i no luk we promes

blong God i kamtru. Bifo we ol man Isrel oli go insaed long Promes Lan, God i talem long Moses se: "Bambae yu yu stap longwe nomo, yu lukluk i go long kantri ya we bambae mi mi givim long olgeta, be yu bambae yu no save purumbut long hem." Hemia from we Moses mo Eron tufala i 'no bin ona long God long fes blong ol man Isrel taem oli stap long wota ya long Meriba.' (Dut. 32:51, 52) ?Olsem wanem? ?Tingting blong Moses i foldaon? ?Hem i lego wok blong Jehovah from we hem i no save go insaed long Promes Lan? Nogat. Hem i askem long Jehovah blong blesem ol man Isrel, ale hem i talem long olgeta se: "!Ol pikinini blong mi! Naoia yufala i save harem gud. I no gat ol narafala man we i olsem yufala. Hae God i sevem yufala finis. Hem i olsem sil blong yufala blong blokem olara blong ol enemi blong yufala, mo hem i olsem naef blong faet blong yufala, blong yufala i save winim olgeta."—Dut. 33:29.

Ol Gudgudfala Samting

it-2 439 ¶3

Moses

Moses i ded taem hem i gat 120 yia. Baebol i talem se long taem ya, "ae blong hem i gud nomo, mo hem i no lusum paoa blong hem nating." Jehovah i berem hem long wan ples we i no gat man i save. (Du 34:5-7) Maet hemia i blong blokem ol man Isrel blong oli no foldaon long trap blong mekem giaman wosip, hemia blong wosipim gref blong Moses. I klia se Devel i gat tingting blong yusum bodi blong Moses blong mekem samting ya, from we Jud we i wan disaepol mo i haf brata blong Jisas i raetem se: "Taem akenjel ya Maekel, i rao bigwan wetem Devel from bodi blong Moses, hem i no jajem Devel mo i no sakem ol rabis tok long hem. Hem i talem nomo se: 'Jehova

bambae i tok long yu.” (Jud 9) Bifo we Josua i lidim ol man Isrel oli gokros long Kenan, oli krae mo harem nogud from Moses blong 30 dei.—Du 34:8.

13-19 SEPTEMBA

OL SAS SAMTING LONG BAEBOL | JO-SUA 1-2

“?Olsem Wanem Blong Mekem Rod Blong Yu i Go Gud?”

w13 1/15 8 ¶7

Tingting Blong Yu i Mas Strong, Jehova i Stap Wetem Yu!

Yumi save gat strong tingting blong mekem wanem we God i wantem, sipos yumi stadi long Tok blong hem mo yumi folem. Hemia nao samting we Jehova i talem long Josua blong i mekem, taem hem i tekem ples blong Moses. Jehova i talem long Josua se: “Tingting blong yu i mas strong, mo yu no mas fraet, yu mas stanap strong oltaem. Yu mas holemgud Loa ya we man ya blong mi i givim long yu, mo yu mas obei long olgeta.” Hem i gohed se: “Oltaem, ol tok we yu yu stap tijim ol man long hem oli mas kamaot long buk blong Loa ya. Mo yu mas tingting gud long ol tok blong hem long dei mo long naet, blong yu save mekem olgeta samting we hem i talem. Sipos yu mekem olsem, bambae ol wok blong yu i gat frut blong hem, mo bambae yu save win.” (Jos. 1:7, 8) Josua i win gud long laef blong hem from we hem i folem gud ol advaes ya. Sipos yumi mekem sem mak, bambae yumi save gat strong tingting mo bambae yumi save gat gudfala frut long wok blong God.

w13 1/15 11 ¶20

Tingting Blong Yu i Mas Strong, Jehova i Stap Wetem Yu!

²⁰ I no isi blong yumi gohed blong mekem

samtong we God i wantem long rabis wol ya. Be yumi no stap yumi wan nomo. God i stap wetem yumi. Pikinini blong hem, we i Hed blong kongregesen, i stap givhan long yumi tu. I gat bitim 7,000,000 Witnes blong Jehova long fulwol. Taswe i gud yumi gohed blong soemaot bilif mo talemaot gud nius. Ol tok blong vas blong yia 2013, bambae oli givhan long yumi blong mekem olsem. Hem i talem se: ‘Tingting blong yu i mas strong mo yu mas stanap strong. Jehova bambae i stap wetem yu.’—Josua 1:9.

Ol Gudgudfala Samting

w04 12/1 9 ¶1

Ol Bigfala Poen Long Buk Blong Josua

2:4, 5—?From wanem Rehab i trikim ol man blong king we oli stap lukaot tufala spae? Rehab i putum laef blong hem long denja blong haedem tufala man ya from we hem i stat blong gat bilif long Jehova. I no gat wan rul we i talem se hem i mas talem-aot tufala spae ya long ol man we oli stap lukaot rod blong kilim i ded ol man blong God. (Matiu 7:6; 21:23-27; Jon 7:3-10) Yes, Rehab i kam ‘olsem stret man from ol wok we hem i mekem’ hemia taem hem i sanem ol man blong king i go long narafala rod. —Jemes 2:24-26.

20-26 SEPTEMBA

OL SAS SAMTING LONG BAEBOL | JO-SUA 3-5

“Jehova i Blesem Olgeta We Oli Soem-aot Bilif”

it-2 105

Jodan Reva

Oltaem haf blong Jodan Reva we i stap daon long Si Blong Galili, i dip blong sam-we 1 kasem 3 meta, mo bigfala blong hem

i samwe 27 kasem 30 meta. Be long taem we ol tri oli putum flaoa, Jodan Reva i ron bigwan bitim nomol mak blong hem, mo i dip we i dip. (Jos 3:15) Long taem ya, i no sef blong nesen blong Isrel i krosem Jodan Reva, speseli long ol ples we i longwe long Jeriko. Taet long ples ya i strong tumas, mekem se i pulum plante man we oli kam swim long ples ya. Be, Jehova i mekem wan merikel, i blokem Jodan Reva blong i no ron, nao ol man Isrel oli save gokros long drae graon nomo. (Jos 3:14-17) Sam yia biaen, wan merikel olsem i hapen, wan taem i happen long Elaejah we Elisa i stap wetem hem, mo wan narafala taem long Elisa hem wan nomo.—2Ki 2:7, 8, 13, 14.

w13 9/15 16 ¶17

Yu Mas Glad Long OI Tok Blong Jehova

¹⁷ Taem yumi wosip long Jehova, ?Olsem wanem samting ya i givhan long yumi blong trastem hem? Yumi traem tingbaot ol man Isrel taem oli rere blong go insaed long Promes Lan. Jehova i talem long ol pris we oli stap karem bokis blong kontrak, se oli mas wokbaot i go insaed long Jodan Reva. Be taem ol man Isrel oli go klosap long reva ya, oli luk se reva ya i fulap mo i ron strong from we hem i taem blong ren. ?Bambae oli mekem wanem? ?Bambae oli putum ol haos tapolen blong olgeta long saed blong reva ya fastaem, blong wet se wota i godaon? Nogat. Oli trastem Jehova fulwan mo oli mekem samting we hem i talem. ?Wanem samting i kamaot from? Baebol i talem se: “Long semtaem ya we ol pris ya oli purumbut long wota, wota ya i no moa ron. . . . Oi pris ya oli stap stanap long medel blong ples ya we i drae finis, gogo kasem we olgeta man ya evriwan oli gokros.” (Jos. 3:12-17) !Traem tingbaot olsem wanem oli glad tumas taem oli luk se wota ya we i ron strong, i stop! Bilif blong olgeta i kam

strong moa from we oli trastem ol tok blong Jehova.

w13 9/15 16 ¶18

Yu Mas Glad Long OI Tok Blong Jehova

¹⁸ I tru se tede, Jehova i no mekem ol merikel olsem blong givhan long ol man blong hem. Be hem i blesem yumi taem yumi trastem hem mo yumi mekem samting we hem i talem. Tabu spirit blong God i givhan long yumi blong yumi mekem wok ya blong talemot Kingdom long olgeta ples long wol. Mo Jisas Kraes we i faswan Witnes blong Jehova, i promes long ol disaepol blong hem se bambae hem i givhan long olgeta blong mekem impoten wok ya. Hem i talem se: “Nao from samting ya, yufala i mas go long ol man long olgeta ples long wol, blong pulum olgeta oli kam man blong mi.” Mo hem i promes long olgeta se: “Bambae mi stap wetem yufala oltaem, gogo wol ya i finis.” (Mat. 28:19, 20) Plante Witnes we fastaem oli stap sem no oli fraet, oli talem se tabu spirit blong God i mekem tingting blong olgeta i strong blong prij long ol man we oli no save olgeta.—**Ridim OI Sam 119:46; 2 Korin 4:7.**

OI Gudgudfala Samting

w04 12/1 9 ¶2

OI Bigfala Poen Long Buk Blong Josua

5:14, 15—?Hu i “Komanda Blong OI Soldia Blong Hae God”? Komanda ya we i kam blong givim paoa long Josua long taem we oli stat blong faet blong winim Promes Lan, hem i semifala man ya we Baebol i kolem se “Tok ya”—hemia Jisas Kraes bifor we hem i kam long wol ya. (Jon 1:1; Daniel 10:13) !OI man blong God tede oli stanap strong taem oli save se Jisas Kraes we i kam king finis i stap givhan long olgeta long faet blong olgeta long saed blong spirit!

27 SEPTEMBA–3 OKTOBA

OL SAS SAMTING LONG BAEBOL | JO-SUA 6-7

“Ronwe Long Samting We i Blong Nating Nomo”

w10 4/1 23 ¶5

!Blokem Ae Blong Yu Long Ol Samting We Oli Nating Nomo!

5 Plante handred yia afta long taem blong Noa, taem ol man Isrel oli winim taon blong Jeriko, man ya Akan i luk sam gudgudfala samting long taon ya nao hem i stilim ol samting ya. God i bin givim strong oda long ol man Isrel se taem oli winim taon ya finis, oli mas spolem evri samting we i stap insaed long taon ya. Sam samting nomo we oli no spolem, bambae oli mas karem i go long tempol blong Jehovah. Ol man Isrel oli kasem woning ya se: “Yufala i no mas tajem ol samting ya we oli no blong yufala, from we i nogud yufala i stat blong wantem ol samting ya.” From we Akan i no obei long tok ya, ol man Isrel oli lusum faet long taon blong Eae, mo plante long olgeta oli ded. Akan i no talemaot rong blong hem gogo oli faenemaot hem. Hem i talem se taem hem i “faenem,” i min se taem hem i luk ol samting ya, ale hem i ‘laekem tumas ol samting ya, nao hem i karem olgeta.’ Akan i letem ol samting ya we hem i luk, oli pulum hem i gorong, taswe, hem wetem “olgeta samting ya blong hem,” oli lus. (Jos 6:18, 19, NW; 7:1-26) Akan i wantem tumas ol samting ya we God i putum tabu long olgeta.

w97 8/15 28 ¶2

?From Wanem Yumi Mas Ripotem Ol Fasin Nogud?

Wan risen blong ripotem ol rong, i blong

mekem kongregesen i stap klin. Jehovah God i gat klin fasin, hem i wan tabu God. Hem i talem se olgeta we oli wosipim hem, oli mas stap klin long saed blong spirit mo long ol fasin blong olgeta. Tok blong hem i givim advaes ya se: “Yufala i mas obei long God. Yufala i no letem ol samting ya we yufala i bin wantem bifo, taem we yufala i no save hem, bambae oli pulum fasin blong yufala. God ya we i singaot yufala, hem i tabu, hem i klin gud. Oraet, long sem fasin, yufala tu i mas tabu, yufala tu i mas klin gud. Long Baebol God i talem finis se, ‘Yufala i mas tabu, yufala i mas klin gud, olsem we mi mi tabu, mi mi klin gud.’” (1 Pita 1:14-16) Wan man we i stap mekem doti fasin no bigfala sin, i save mekem se ful kongregesen i kam doti long fes blong Jehovah nao Hem i no moa glad long kongregesen, sipos oli no stretem no putumaot man ya.—Lukluk Joshua, japta 7.

w10 4/1 23 ¶8

!Blokem Ae Blong Yu Long Ol Samting We Oli Nating Nomo!

8 Fasin blong wantem tumas ol samting blong bodi mo ol samting we ae i luk, oli save pulum ol trufala Kristin tu. Taswe, Tok blong God i talem se yumi mas bos strong long ol samting we yumi lukluk mo ol samting we yumi stap wantem tumas. (1 Kor. 9:25, 27; ridim 1 Jon 2:15-17.) Gudfala man ya Job, hem i kasem save se samting we ae i luk i save gat paoa long ol filing blong yumi. Hem i talem se: “Mi mi mekem wan strong promes finis, se sipos mi luk wan gel, bambae mi no save tingting nogud long hem.” (Job 31:1) Job i bos strong long hem wan se bambae hem i no mas tajem wan woman long fasin we i no stret. Be hem i bos strong long tingting blong hem tu, se bambae hem i no mas

tingbaot blong mekem olsem. Jisas i talem se man i no mas tingbaot ol rabis samting we oli save mekem tingting blong hem i kam doti, hem i se: "Man we i luk wan woman [no "i stap lukluk wan woman," NW], nao i wantem hem tumas, i olsem we hem i slip wetem woman ya finis."—Mat. 5:28.

Ol Gudgudfala Samting

w15 11/15 15 ¶2-3

Kwestin

Long taem bifo, taem ol soldia oli rao-nem stonwol blong wan taon, i min se oli rere blong faet agensem taon ya. Sipos oli raonem taon ya longtaem, ol man long taon ya bambae oli kakae bighaf blong kakae we oli hivimap i stap. Taem oli wi-nim taon ya, oli tekem evri samting we oli wantem, mo oli tekem ol haf kakae we i stap tu. Taswe, taem ol man oli digim graon long sam ples long Palestaen we taon i stap bifo, oli no faenem kakae nating, no maet oli faenem smol nomo. Be Jeriko i defren. Buk ya (*Biblical Archaeology Review*) i talem se: "Samting we oli faenem moa [long Jeriko], hemia ol graon pot, mo oli faenem fulap sid blong kakae tu." Buk ya i gohed, i se: "I narakaen blong faenem fulap sid olsem."

Baebol i talem se ol soldia blong Isrel oli no tekem kakae nating long Jeriko, from we Jehova i talem long olgeta se oli no mas te-kem. (Josua 6:17, 18) Baebol i talem tu se oli spolem Jeriko long taem ya we ol tri oli karem flaoa, hemia taem ol man oli jes fi-nisim wok blong pikimap kakae long garen. Taswe, oli hivimap plante sid i stap long taon ya. (Josua 3:15-17; 5:10) From we i gat plante sid i stap, samting ya i soemaot se ol soldia oli raonem Jeriko blong sot taem nomo, olsem Baebol i talem.

4-10 OKTOBA

OL SAS SAMTING LONG BAEBOL | JO-SUA 8-9

"Ol Lesen We Yumi Lanem Long Stori Blong Ol Man Gibeon"

it-1 930-931

Gibeon

Samting We Oli Mekem Wetem Josua.

Long taem blong Josua, ol man Hivi oli laef long Gibeon, hemia wan long ol seven ne-sen long Kenan we oli mas distroem. (Du 7: 1, 2; Jos 9:3-7) Oli singaot ol man Gibeon tu se ol man Hamoro. Mo i luk olsem se samtaem oli yusum nem ya blong tokbaot olgeta laen blong Kenan. (2Sa 21:2; Skelem wetem Je 10:15-18; 15:16.) Ol man Gibeon oli no olsem ol narafala laen blong Kenan, from we oli luksave se nomata se ami blong olgeta i strong mo oli gat bigfala taon, be bambae oli lus from we Jehovah i stap faet long bihaf blong ol man Isrel. Taswe, afta we ol man Isrel oli spolem Jeriko mo Eae, ol man Gibeon we i luk olsem se oli represen-tent tu trifala taon blong ol man Hivi, hemia Kefira, Beherot, mo Kiriatsearim,(Jos 9:17) oli sanem sam man i go luk Josua long Gil-gal blong askem blong gat pis wetem ol man Isrel. Ol man Gibeon we oli go, oli we-reml ol klos mo sandel we oli brobrok nogud, oli karem ol olfala skin botel, ol bag we oli brobrok nogud, mo ol bred we oli drae mo oli nogud. Mo oli mekem olsem se oli kam long wan ples we i longwe, long wan eria we i no stap long ples we ol man Isrel oli mas winim. Oli luksave han blong Jehovah long samting we i hapen long Ijip mo long tufala king blong ol man Amoro, hemia Sihon mo Ok. Be from we oli waes, oli no tokbaot na-ting samting we i hapen long Jeriko mo Eae, from we nius olsem i no save kasem ples

blong olgeta yet we i “stap longwe,” bifo we oli aot. Ol man Isrel oli jekem mo akseptem ol pruf we i soem se ol man ya oli kam longwe, mo oli mekem wan kontrak wetem olgeta blong letem olgeta oli stap laef.—Jos 9:3-15.

w11 11/1 12 ¶14

‘I Nogud Yu Ting Se Save Blong Yu, Hem i Naf Blong Givhan Long Yu’

¹⁴ Yumi evriwan i sinman, taswe yumi neva mas fogetem se taem yumi mekem ol desisen, yumi mas askem long Jehova blong i lidim yumi. Nating se yumi wan elda we i stap longtaem long trutok, yumi no mas fogetem blong mekem olsem. Taem ol man Gibeon oli kam askem long Josua blong i no faet agensem olgeta, Josua mo ol olfala man blong Isrel oli no askem long Jehova blong i lidim olgeta. Taon ya blong Gibeon i klosap nomo, be ol man blong taon ya oli giaman se oli blong wan kantri longwe. Josua mo ol olfala man blong Isrel oli promes long ol man ya se bambae oli no faet agensem olgeta. I tru se Jehova i no brekem promes blong olgeta. Be hem i putum stori ya i stap long Baebol, blong yumi save se Josua mo ol olfala man blong Isrel oli no askem long Jehova blong i lidim olgeta. Bifo we yumi mekem wan desisen, oltaem yumi mas askem long Jehova blong i lidim yumi.
—Jos. 9:3-6, 14, 15.

w04 10/15 18 ¶14

“Yu Mas Wokbaot Blong Lukluk Olgeta Graon Ya”

¹⁴ Ol man Gibeon oli talem long Josua se: “Masta, mifala ya i kam long *wan kantri we i longwe tumas*. Mifala i harem nius blong ol samting we Hae God ya [Jehova] we i God blong yufala i stap mekem.” (Josua 9:3-9) Ating Josua i bilivim tok blong olgeta se oli kam long wan ples farawe

from we klos blong olgeta i brobrok mo bred blong olgeta i drae. Be ples blong olgeta i klosap long Gilgal, maet 30 kilometra nomo. Nating se i olsem, Josua mo ol jif blong Isrel oli bilivim tok blong ol man Gibeon ya, ale oli mekem promes se bambae oli no spolem taon ya Gibeon mo sam narafala taon klosap long hem. ?Olsem wanem? ?Ol man Gibeon oli trikim Josua from we oli wantem sevem laef blong olgeta nomo? Nogat. Oli mekem olsem from we oli wantem se God blong Isrel i laekem olgeta. Ale, Jehova i agri se ol man Gibeon oli save mekem wok ya “blong kattem faeawud mo blong karem wota blong Haos Tapolen blong God.” Faeawud ya oli yusum long olta blong bonem ol animol olsem sakrefaes. (Josua 9:11-27) Ol man Gibeon oli gohed blong soemaot tingting daon, oli glad nomo blong mekem ol smosmol wok blong Jehova. Ating sam long olgeta ya oli joen wetem ol Netinim tu we oli aot long Babilon oli gobak long Jerusalem blong wok long haos blong God we samfala oli bin bildim bakegen. (Esra 2:1, 2, 43-54; 8:20) Yumi save folem eksampol blong olgeta sipos yumi traehad blong gat pis oltaem wetem God, mo sipos yumi gat tingting daon blong mekem ol smosmol wok blong hem we maet yumi ting se oli no impoten tumas.

Ol Gudgudfala Samting

it-1 1030

Hangem

Folem loa we Jehova i givim long ol man Isrel, samtaem oli hangem man we i brekem loa long wan pos afta we hem i ded, blong soemaot se ‘man ya i nogud long ae blong God,’ mo hemia i olsem wan woning long ol narafala. Be oli mas tekemaot bodi blong man ya we i hang bifo we ples i tu-

dak, mo oli mas berem hem. Sipos oli lego dedbodi ya i hang ova naet, bambae oli me-kem graon ya we God i givim long olgeta i kam doti. (Du 21:22, 23) Ol man Isrel oli folem rul ya tu, nating se man we oli han-gem hem i no wan man Isrel.—Jos 8:29; 10: 26, 27.

11-17 OKTOBA

OL SAS SAMTING LONG BAEBOL | JOS-HUA 10-11

“Jehova i Faet Blong Oi Man Isrel”

it-1 50

Adonijedek

Wan king blong Jerusalem long taem we ol man Isrel oli winim Promes Lan. Adonijedek i joen wetem ol narafala smol kingdom long wes saed blong Jodan Reva blong go faet agensem Josua mo ol ami blong hem. (Jos 9:1-3) Be ol man Hivi we oli stap long Gibeon oli go mekem pis wetem Josua. Blong stopem ol narafala nesen blong oli no me-kem olsem, Adonijedek i hivimap ol ami blong hem wetem ami blong fo narafala king blong Hamoro blong oli go faet agensem ol man Gibeon. Be Josua i sevem ol man Gibeon mo i winim ol ami blong ol faef king ya. Nao ol faef king ya oli ronwe, oli go haed long wan hol blong ston long Makeda. Josua hem wan i kilim i ded Adonijedek mo ol narafala fo king ya long fored blong ol ami blong hem, mo i hangem olgeta long ol pos. Mo biaen oli sakem dedbodi blong olgeta i gobak long hol blong ston ya we i kam olsem tomb blong olgeta.—Jos 10: 1-27.

it-1 1020

Ston Blong Aes

Jehova i Yusum. Samtaem Jehova i yusum ol ston blong aes blong mekem tok

blong hem i kamtru mo blong soemaot big-fala paoa blong hem. (Sam 148:1, 8; Aes 30:30) Faswan taem we Baebol i tokbaot samting ya, hemia long namba 7 panis we i kasem ol man Ijip. Jehova i mekem ol ston blong aes oli folfoldaon mo spolem gud ga-ren blong ol man Ijip, i kilim i ded ol man mo ol animol long open ples, be i no spolem ol man Isrel long Gosen. (Eks 9:18-26; Sam 78:47, 48; 105:32, 33) Biaen, long Promes Lan, taem Josua i lidim ol man Isrel blong go givhan long ol man Gibeon we ol faef king blong Hamoro oli wantem agensem olgeta, Jehova i mekem ol ston blong aes oli folfoldaon mo kilim ol man Hamoro. Long taem ya, ol ston blong aes oli kilim plante moa man i bitim we oli ded long naef blong faet.—Jos 10:3-7, 11.

w04 12/1 11 ¶1

Oi Bigfala Poen Long Buk Blong Josua

10:13—?Olsem wanem wan samting olsem i save hapen? ?Olsem wanem? ?I gat wan samting we i strong tumas long Jehova,’ God ya we i Wokem heven mo wol? (Jene-sis 18:14) Sipos Jehova i wantem, hem i save stopem wol ya blong i no moa tanem, mo mekem se san mo mun tufala i saen nomo long sem ples. No hem i save letem wol mo mun oli gohed blong tanem nomo, we long semtaem hem i pulum laet blong san wetem mun tugeta, blong tufala i gohed blong saen long wol mekem se i gat dei oltaem. Nating se i olsem wanem, “neva yumi luk wan samting olsem” long histri blong man.—Josua 10:14.

Oi Gudgudfala Samting

w09 3/1 29 ¶5

Wan Kwestin

I tru se sam man we oli raetem Baebol maet oli tokbaot sam narafala buk mo maet

oli tokbaot save we i stap long ol narafala buk ya, be samting ya i no min se ol narafala buk ya tu oli kamaot long God. Jehova God i lukaotgud long olgeta hanraet we oli holem ol “tok blong God blong yumi,” mo ol tok ya ‘bambae oli stap olwe, gogo i no save finis.’ (Aes. 40:8) Yes, olgeta 66 buk we Jehova i jusum se bambae oli pat blong Baebol tede, oli stret long wanem we yumi nidim blong “yumi save kam waes long olgeta samting, nao bambae yumi savegud ol rod blong mekem ol gudfala wok.”—2 Tim. 3:16, 17.

18-24 OKTOBA

OL SAS SAMTING LONG BAEbol | JO-SUA 12-14

“Folem Jehova Long Fulhat”

w04 12/1 12 ¶2

Ol Bigfala Poen Long Buk Blong Josua

14:10-13. Taem Keleb i gat 85 yia blong hem, hem i askem sipos hem i save mekem wan bigfala wok, hemia blong ronemaot olgeta man long ol ples blong kantri ya Hebron. Ol man Anak nao oli stap long ples ya. Olgeta ya oli ol bigbigfala man. Wetem help blong Jehova, Keleb i winim faet mo Hebron i kam wan taon we ol man Isrel oli save haed long hem. (Josua 15:13-19; 21:11-13) Eksampol blong Keleb i leftemap tingting blong yumi blong no ronwe long ol tiokratik wok nating se samtaem ol wok ya oli bigwan.

w06 10/1 18 ¶11

Bilif Mo Onagud Long God i Save Mekem Se Yumi No Fraet

¹¹ Trufala bilif ya i no stap sem mak nomo, be hem i stap gru. Taem yumi folem trutok long laef blong yumi, mo yumi kasem blesing from we yumi “trastem” Jehova,

mo yumi “faenemaot” ansa blong ol prea blong yumi, mo yumi haremsave se Jehova i stap lidim laef blong yumi long sam narafala rod, ale bilif blong yumi i kam strong moa. (Ol Sam 34:8; 1 Jon 5:14, 15) Yumi save se bilif blong Josua mo Keleb i mas kam strong moa taem tufala i luk olsem wanem God i mekem i gud long tufala. (Josua 23:14) Tingbaot: Jehova i promes se bambae tufala i laef tru long 40 yia ya we ol man Isrel oli wokbaot long draeples, mo promes ya i kamtru. (Namba 14:27-30; 32:11, 12) Blong sikis yia, tufala i joen long wok ya blong winim ol taon long Kenan. Biaen, tufala i laef longtaem, bodi blong tufala i stap strong, mo tufala i kasem prapa graon blong tufala. !Tru ya, Jehova i stap blesem olgeta we oli gat bilif mo oli no fraet blong mekem wok blong hem!—Josua 14:6, 9-14; 19:49, 50; 24:29.

Ol Gudgudfala Samting

it-1 902-903

Gebal

Long taem blong Josua, Jehova i talem tu se ol man Isrel bambae oli tekem “graon blong ol man Gebal.” (Jos 13:1-5) Be sam man oli talem se hemia i no tru, from we taon ya Gebal i stap longwe long Not blong Isrel (samwe 100 km long Not blong Dan) mo ol man Isrel oli neva holem taon ya. Sam skola oli talem se maet vas ya long Hibrus haf blong Baebol i lus. Mo oli talem se vas ya maet i rid olsem, “graon we i go kasem Lebanon” o ‘i go kasem boda blong ol man Gebal.’ Be yumi mas tingbaot se ol promes we Jehova i talem long Josua 13:2-7 oli save kamtru nomo **sipos** ol man Isrel oli obei. Taswe from we ol man Isrel oli no obei long Jehova, oli neva kasem graon blong ol man Gebal.—Skelem wetem Jos 23:12, 13.

25-31 OKTOBA

OL SAS SAMTING LONG BAEBOL | JO-SUA 15-17

“Protektem Presen Ya We God i Putum i Stap Blong Yu”

it-1 1083 ¶3

Hebron

Taem ol man Isrel oli stap faet long saot blong Kenan, oli kilim olgeta man inkludum king blong olgeta (hemia we i tekem ples blong Hoham). (Jos 10:36, 37) Nating se ol man Isrel we Josua i lidim olgeta oli winim laen blong Kenan, be i luk olsem se long taem ya oli no putumap ol man blong luk-aot long ol ples we oli winim. Nao taem ol man Isrel oli go faet long wan narafala ples, ol laen blong Anak oli kambak long Hebron, hemia i mekem se biaen Keleb (o ol boe blong Juda we Keleb i lidim olgeta) i kam-bak long taon ya mo ronemaot ol man ya. (Jos 11:21-23; 14:12-15; 15:13, 14; Jaj 1:10) Keleb long traeb blong Juda, hem nao i stret blong holem taon blong Hebron, we biaen i kam wan taon blong haed. Mo tu i wan taon blong ol pris. Be, “open ples blong taon ya [Hebron]” wetem ol viley blong hem, Keleb i tekem i blong hem.—Jos 14:13, 14; 20:7; 21:9-13.

it-1 848

OI Strong Wok

Long taem bifoi gat pruf se ol man oli mekem “ol strong wok” (Hib., *mas*). Plante taem hemia olgeta we ol narafala oli winim olgeta long taem blong faet, mo oli mekem olgeta oli wok olsem ol slef. (Du 20:11; Jos 16:10; 17:13; Est 10:1; Aes 31:8; Krae 1:1) Taem ol man Isrel oli wok slef long Ijip, ol jif we ol man Ijip oli putumap olgeta oli fosem olgeta blong mekem ol strong wok, hemia blong bildim tufala taon ya Pitom mo

Ramses we i blong putumgud ol samting long hem. (Eks 1:11-14) Biaen, taem ol man Isrel oli go insaed long Promes Lan, oli no folem advaes blong Jehova blong ronemaot mo kilim i ded olgeta laen blong Kenan, be oli holem samfala mo oli mekem oli wok slef. Samting ya i mekem se sloslo ol man Isrel oli foldaon long trap ya blong wosipim ol giaman god. (Jos 16:10; Jaj 1:28; 2:3, 11, 12) King Solomon i goheda blong mekem ol man Kenan, hemia laen blong Amoro, Het, ol man Perij, Hivi, mo Jebus, blong oli wok slef.—1Ki 9:20, 21.

it-1 402 ¶3

Kenan

Nating se plante man Kenan oli laef tru long ol bigfala faet we ol man Isrel oli mekem wetem olgeta, be yet yumi save talem se “Jehova i givim ol graon ya long ol man Isrel, olsem we hem i bin promes long ol ol-fala blong olgeta bifoi,” se “evri ples we oli stap long hem oli spel,” mo se “long evri gudfala promes we Jehovah i mekem wetem ol man Isrel, evriwan oli kamtru we i no mestem wan nating.” (Jos 21:43-45) Ol enemi we oli stap raonabaot long ol man Isrel oli fraet mo oli no gat tingting blong kam faet wetem ol man Isrel. God i talem finis se bambae hem i ronemaot ol laen blong Kenas “smosmol” blong mekem se ol wael animol oli no kam plante blong oli save stap long olgeta ples long kantri ya. (Eks 23:29, 30; Du 7:22) I tru se ol man Kenan oli gat ol spesel tul blong faet olsem ol jarior blong faet we i gat naef long wil blong olgeta, be si pos ol man Isrel oli no holem sam ples, oli no save talem se Jehovah i no mekem promes blong hem i kamtru. (Jos 17:16-18; Jaj 4:13) Mo stori i soem se ol man Isrel oli lusum sam faet, be hemia from we olgeta nao oli no obej.—Nam 14:44, 45; Jos 7:1-12.

OI Gudgudfala Samting

w15 7/15 32

?Yu Yu Save?

?I tru se long Isrel bifo i gat plante bus olsem we Baebol i talem?

Baebol i talem se sam eria long Promes Lan i bus mo i gat “plante” tri. (1Ki. 10:27; Jos. 17:15, 18) Be yet, plante man oli gat tu tingting from we long Isrel tede, i no gat plante bus.

Buk ya *Life in Biblical Israel* i eksplenem se “long Isrel bifo i gat plante moa bus i bitim tede.” Antap long ol hil i gat plante tri olsem ol paentri ya Alepo (*Pinus halepensis*), ol oktri ya evagrin (*Quercus calliprinos*), mo tri ya terebinth (*Pistacia palaestina*). Mo tu, i gat plante sikamo figtri (*Ficus sycomorus*) long Sefala, wan eria we i stap long medel blong ol hil blong Isrel mo Mediteranian Si.

Buk ya *Plants of the Bible* i talem se naoia long sam eria long Isrel i no moa gat ol tri.

?From wanem i olsem? Buk ya i talem se: “Ol man oli gohed blong katemdaon ol tri blong mekem se fam blong olgeta i kam bigwan moa, be tu oli yusum blong bildim ol haos mo oli yusum olsem faeawud.”

